

Innst. S. nr. 155

(2004-2005)

Innstilling til Stortinget fra sosialkomiteen

Dokument nr. 8:44 (2004-2005)

Innstilling fra sosialkomiteen om forslag fra stortingsrepresentant Jan Simonsen om å tillate salg av vin og sterkøl i butikker i hele åpningstiden

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Det fremmes i dokumentet følgende forslag:

1. Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om nødvendige lovendringer slik at brennevin kan selges i vanlige butikker.
2. Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om nødvendige lovendringer slik at vin og sterkøl kan selges i vanlige butikker.
3. Stortinget ber Regjeringen fremme forslag slik at de alkoholholdige produktene som det er lovlig å selge i vanlige butikker, kan selges så lenge butikkene er åpne."

Som bakgrunn for forslaget peker forslagsstilleren på at Norge er et av meget få land utenom den muslimske verden som ikke tillater salg av vin og brennevin i vanlige kolonialbutikker, og at kolonialbutikker som har adgang til å selge øl og rusbrus, ofte må avslutte dette salget før butikkenes stengetider.

Forslagsstilleren uttaler at det ikke finnes fornuftige begrunnelser for å opprettholde disse ordningene, og at vanskeligheter for forbrukerne med å kjøpe brennevin kun fører til ulovlig kjøp av smuglede varer og egen ulovlig produksjon. Forslagsstilleren mener også at forbudet mot å selge enkelte typer øl i butikker virker konkurransevridende i forhold til enkelte utenlandske ølsorter som har en alkoholprosent høyere enn norsk øl som er tillatt solgt i vanlige butikker.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Bjarne Håkon Hanssen, Britt Hildeng, Asmund Kristoffersen og Gunn Olsen, fra Høyre, Beate Heieren Hundhammer, Bent Høie og Elisabeth Røbekk Nørve, fra Fremskrittspartiet, lederen John I. Alvheim og Harald T. Nesvik, fra Sosialistisk Venstreparti, Olav Gunnar Ballo og Sigbjørn Mølvik, fra Kristelig Folkeparti, Åse Gunhild Woie Duesund og Per Steinar Osmundnes, og fra Senterpartiet, Ola D. Gløtvold, har merket seg at forslagsstillerens begrunnelse for forslaget om å tillate salg av vin, brennevin og sterkøl i ordinære dagligvarebutikker og at salget skal kunne finne sted så lenge butikkene har åpent, i hovedsak er at det ikke finnes noen fornuftige begrunnelser for at så ikke kan skje. Det vises blant annet til at vanskeligheter knyttet til kjøp av blant annet brennevin kun fører til ulovlig kjøp av smuglede varer og egen produksjon. Det vises også til at dagens ordning med salgsmonopol kan virke konkurransevridende når det gjelder diverse ølsorter med et høyere alkoholinnhold enn det som i dag selges i dagligvarehandelen.

Komiteen vil vise til at disse problemstillingene har vært til behandling i Stortinget flere ganger de senere år. I den forbindelse vil komiteen vise til behandlingen av to private forslag i vårsesjonen 2002 om å endre alkoholloven slik at vin og sterkøl kunne selges i dagligvarehandelen:

- Dokument nr. 8:66 (2001-2002) fra stortingsrepresentantene Øystein Hedstrøm, Harald T. Nesvik og Lodve Solholm om at det skal fremmes nødvendige lovendringer slik at vin og sterkøl kan selges i dagligvarehandelen og i spesialforretninger.

- Dokument nr. 8:96 (2001-2002) fra stortingsrepresentant Jan Simonsen om at alkoholloven endres slik at vin og sterkøl kan selges i vanlige butikker.

I forbindelse med behandlingen av disse forslagene uttalte flertallet i komiteen, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, følgende i Innst. S. nr. 192 (2001-2002):

"Flertallet mener at å tillate vin og sterkøl solgt i dagligvareforretninger og spesialforretninger vil bety en radikal utviding av tilgjengeligheten til sterkere alkoholholdige drikkevarer – både når det gjelder antallet utsalgssteder, og når det gjelder åpningstid. Videre vil en slik ordning etter flertallets oppfatning bety en kraftig svekkelse av kontrollen med omsetningen av slike varer. Denne kontrollen ivaretas etter flertallets mening best gjennom en vinmonopolordning."

Ut ifra blant annet denne begrunnelsen foreslo flertallet å avvise forslagene.

Komiteen viser videre til at Fremskrittspartiets medlemmer i komiteen fremmet følgende forslag i innstillingen:

"Stortinget ber Regjeringen fremme forslag til nødvendige lovendringer slik at det blir tillatt å selge vin og sterkøl i dagligvareforretninger og spesialforretninger."

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet viser til at den alkoholpolitikken som har vært ført i Norge gjennom mange tiår, har gitt som resultat at vårt land både har et lavere alkoholkonsum, færre skadevirkninger knyttet til alkoholbruk og dermed lavere samfunnsmessige kostnader relatert til disse skadevirkningene enn mange andre land som har en langt mer liberal alkoholpolitikk.

De to viktigste virkemidlene i norsk alkoholpolitikk har vært en begrensning og kontrollert tilgjengelighet, både når det gjelder utsalgs- og skjenkesteder og når det gjelder åpningstider, og et relativt høyt prisnivå. Disse medlemmer mener at dette fortsatt skal være retningsgivende for norsk alkoholpolitikk.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, vil derfor på denne bakgrunn foreslå at forslaget i Dokument nr. 8:44 (2004-2005) om å tillate salg av vin og sterkøl i butikker i hele åpningstiden, avvises.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet ikke ser noen klare og holdbare begrunnelser for hvorfor en skal opprettholde et salgsmonopol for salg av vin, brennevin og sterkøl til forbruker. Disse medlemmer er vel kjent med de argumenter som fremholdes av tilhengerne til vinmonopolordningen, men kan ikke se at disse er av en slik karakter at en fra myndighetenes side skal ha sterke restriksjoner på hvor man skal kunne

kjøpe lovlig alkoholholdige drikkevarer. Det er også grunn til å merke seg at det nå finnes mer enn 200 vinmonopolutsalg i Norge, og at det stadig kommer ønske fra kommuner som vil ha opprettet egne vinmonopolutsalg da det i enkelte distrikter er lange avstander til nærmeste polutsalg.

Videre er det viktig å ha fokus på at det ikke bare er lovlig varer som er til salgs når det gjelder alkohol utover det langstrakte landet vårt. Disse medlemmer vil i den forbindelse vise til alle de dødsfall en har fått som følge av metanolholdig smuglersprit. Årsaken til at så mange kjøper illegal sprit er nok sammensatt, men disse medlemmer er overbevist om at et særlig høyt avgiftsnivå, stor tilgang på smuglersprit og ikke god nok tilgang på lovlig varer grunnet begrenset antall utsalgssteder i distriktet er noen av årsakene.

Disse medlemmer vil vise til at de fleste typer varer selges på det lokale supermarkedet eller i dagligvareforretninger. Disse medlemmer finner det derfor naturlig at også alkoholholdige drikkevarer selges sammen med andre mat- og drikkevarer til konsumsjon. Til dagligvareforretningen kommer representanter for alle husholdninger på stedet og kan selv foreta sine valg. Det er viktig, slik disse medlemmer ser det, å understreke at selv om selve salget av alkoholholdig drikk skal kunne skje i dagligvareforretningene, så vil fortsatt aldersgrenser og krav om ikke synlig beruselse knyttet til hvem som kan få kjøpe, gjelde. Disse medlemmer stiller seg også spørsmålet om hvorfor en ikke kan ha samme omsetningsmåte av alkoholholdig drikk i Norge som i de aller fleste land i Europa, med unntak av blant annet Sverige og Finland.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om endringer i alkoholloven slik at salg av brennevin kan foregå i dagligvare- og spesialforretninger."

"Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om nødvendige lovendringer slik at vin og sterkøl kan selges i dagligvare- og spesialforretninger."

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 1

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om endringer i alkoholloven slik at salg av brennevin kan foregå i dagligvare- og spesialforretninger.

Forslag 2

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om nødvendige lovendringer slik at vin og sterkøl kan selges i dagligvare- og spesialforretninger.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteens tilråding fremmes av Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet.

Komiteen viser til dokumentet og merknadene og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument nr. 8:44 (2004-2005) - forslag fra stortingsrepresentanten Jan Simonsen om å tillate salg av vin og sterkøl i butikker i hele åpningstiden - avvises.

Oslo, i sosialkomiteen, den 5. april 2005

John I. Alvheim
leder

Harald T. Nesvik
ordfører

